

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

ויסודות האמונה לרמב"ם

לא מצד עצמות ולא במקרה

הגדרת עצם ומקרה

בכל דבר שקיים בבריאה יש אופן שהוא נקרא עצם, ויש אופן שהוא נקרא מקרה. מקרה עניינו דבר שאינו מוכרח שיהיה בדבר, אלא הוא חל בו על דרך הזדמן, ועל שם כן הוא נקרא מקרה. עצם עניינו דבר שהוא עצמותו של הדבר ואינו בר שינוי, הוא עצם ההיות של הדבר, ועצם ההיות של הדבר הוא לאו בר שינוי.

אי אפשר להגדיר שום הגדרה בבורא ית"ש

מענה, כאשר אנו באים לדון בשורשי האמונה, שלילת ההגשמה, שלילת ההגשמה מכריחה שאיננו יכולים לדון שיש בבורא ית"ש את מקרי הגוף, לא באופן של עצם ולא באופן של מקרה. באופן של עצם בודאי שאין בו את הדבר שהרי הוא לא גשמי, אבל גם באופן מקרי שמה תאמר שזהו לא עצמותו אבל זה יכול להתגלות בו - זה אינו.

בדקות יותר, כל המושג שנקרא עצם ומקרה הוא רק השתלשלות בעולמות התחתונים, אולם בבורא ית"ש אי אפשר להגדיר לא עצם ולא מקרה. עצם החילוק בין תפיסת עצם לתפיסת מקרה זו רק תפיסה שחלה בעולם התחתון. בעולם העליון אין לנו אחיזה, ולכן אנו לא יכולים להגדיר שם תפיסה שנקראת עצם ומקרה.

כל עצם מכח סילוק האור הראשון

נחדד. כל עצם בבריאה נקרא כך מלשון "עצימת עיניים", ונבאר. בתחילה אורו ית"ש היה ממלא את הכל, וכשעלה ברצונו לברוא את עולמו, הוא סילק את אורו ונתן מקום

מקרה. עצם גולגלת האדם היא העצם, ובתוכה נמצא המח, שעליו יש קרום עליון ותחתון (כדברי הגמ' בחולין), ודרכם חלה השגת המוחין של האדם, שהיא מושאלת על דרך מקרה.

זהו מה שנאמר במשה רבינו "ויקרא", א' זעירא - קטנה. בודאי שזו א' זעירא מצד הענוה, בבחינת משה קיבל תורה "מסיני". אולם גילוי הדבר עתה שאנו נמצאים בעולם שמשה לעומת בלעם, שגם האופן של השגת הדעת העליונה מתגלה באופן של מקרה - א' זעירא, מקרומא דאורא, ממקום של מקרה, ואיננה מושגת בעצמותה.

ודאי שמדרגת נבואתו של משה רבינו איננה במדרגת מקרה אלא היא נבואה שלמה, כמו שיתבאר לקמן בעז"ה ביסוד השמיני. אולם בערך הדק יותר, מחמת שנבואת משה רבינו היא היפך נבואת בלעם, עדיין בערך להיפך של מקרה זהו באותו ערך.

עכ"פ, כל השגה בבריאה אפשר להשיגה בסוד עצם ובסוד מקרה. העצם איננו מושג, מחמת שהוא עצם ההיות שלנו. וכל השגתנו בעולם נתפסת כקרום, כמקרה. וכמו שנתחדד, מציאותינו שלנו היא העצם שלנו, העצם הוא ממקום של עצימה, הוא ממקום של המשכה, הוא לא מקום שניתן להשגה, הוא לא מקום שניתן לתפיסה. השגתנו גילויה הוא ממקום של מקרה, ובעצמות הדבר לעולם אין לנו השגה.

הדוגמא הברורה לכך היא שמו של הבורא יתברך, שהוא שם הוי"ה - שם העצם. וכמאמר חז"ל, "לא כשם שאני נכתב אני נקרא", מחמת שבעלמא דידן עצם של הדבר לא מושג. כלומר, הכרת מציאות, שהיא עצם - יש לנו, השגת העצם - אין לנו. אלא יש לנו השגה רק בהתפשטות, שהיא התלבשות,

מקרה. ■ היסוד השלישי. הרחקת ההגשמה מה' (שלוש

לנבראים. נמצא, שההעצמה הזו של האור הראשון, היא תחילת הגילוי של הנבראים. ולכן כאשר באים להגדיר דבר בשורשו הגמור בבריאה שלנו, מגדירים אותו כעצם, כלומר, מחמת שכל תחילת המציאות שלנו, יסודה בהעלמה של האור שקדם לנו, לכן היא מכריחה כביכול עצימת עיניים למה שקדם לכן. אם יתגלה האור שקדם לנו, מציאותינו תהיה טפלה ובטלה לקיומו של הבורא ית"ש, ולא תתגלה כדבר שיש בו ממש. כל קיומנו שלנו נתלה בהעצמה, מלשון "עצימת עיניים", של האור שקדם לנו.

א"כ, פשוט וברור שכאשר באים לדון בבורא ית"ש, אי אפשר להגדיר בו לא עצם ולא מקרה. ובדקות, אי אפשר להגדיר בבורא ית"ש שום הגדרה. וביחס לשון הרמב"ם, הגדרת הדבר היא שאי אפשר להגדיר לא עצמות ולא מקרה, שהרי התפיסה שנקראת עצם היא גופא ההעצמה של האור, וא"כ כיצד אפשר להגדיר באור עצמו דבר שהוא עצם.

וקל וחומר שאי אפשר להגדיר "מקרה". שהרי כל מקרה עניינו דבר שאיננו תחילתו של הדבר, אלא התפשטותו של הדבר. "עצם" הגדרתו תחילת היות הדבר, לעומתו "מקרה" הגדרתו התפשטות הדבר והתלבשותו בכוחות אחרים. כל מקרה הוא מהמקום שיש כיסוי, קרום מלשון מקרה, מ' ק' ר', כמו "קרומי המוח", שזהו הסתר והלבשה של הדבר, הלבשה שחלה באופן של מקרה.

כל השגתנו בדרך של מקרה ולא של עצם

ובדקות, שורש ההגדרה של עצם ומקרה היא, שכל השגתנו במדרגת המוחין נקראת רק בסוד "קרומא דאורא", בסוד קרום שמכסה, שהיא מתחילה מהאור, מהרוח. כלומר, שתפיסתנו איננה מהגולגלות שבמוח, שהיא עצם, אלא מהקרום שבמוח, שהיא

המספיק לעובדי ה'

ובסוף תקופת רעית הצאן (בהתבודדות) זכה לדבקות ו"פגיעה" כמו שאמר (ל"א, י"ג): "ואשא עיני וארא בחלום וכו'. ויאמר אלי מלאך האלהים וכו' אנכי האל בית-אל" וכו'.

ובסוף תקופת רעית הצאן, בהתבודדות אצל לבן, זכה לדבקות ו"פגיעה" כמו שאמר (ל"א, י"ג): "ואשא עיני וארא בחלום וכו'. ויאמר אלי מלאך האלהים וכו' אנכי האל בית-אל" וכו', כאשר ציווהו המלאך לחזור ולהקריב את נדרו, יעקב חוזר למדרגת ההתבודדות שהייתה לו.

נעמיד את סדר התבודדותו של יעקב אבינו ע"ה. מתחילה יעקב התבודד י"ד שנה באהלי שם ועבר, שנאמר "יעקב איש תם יושב אהלים". לאחר-מכן הוא הלך להתבודד בבית אלהים-ם, שזהו בית שכולל שדה, כמו שנתבאר. ומשם הוא הולך לשדהו של לבן הארמי. הכח של יעקב לעבור מ"ד שנה של ההתבודדות באהלי שם, להתבודדות בשדהו של לבן, נובע מבית המקדש שחובק בתוכו שדה ובית יחדיו. זהו הכח שממנו הייתה התבודדותו של יעקב אבינו ע"ה.

כמו שאומרים רבותינו, יעקב אבינו הוא המובחר שבאבות. כלומר, שכאשר הוא מתבודד, הוא מופשט משניהם. הכיצד, הרי סוף סוף האדם נמצא בבית, וכיצד תיתכן שם מדרגת "הר ושדה". ביאור הדברים, זו המדרגה שנאמרה כאן שיע"קב חלום וראה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמי"מה, שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, כמו שיבואר בסמוך.

האדם יכול להימצא בין בני אדם, ואעפ"כ הוא לא נמצא עמהם, אלא הוא מתבודד. והדרך להגיע לכך היא מכח המ"חשבה והמדמה, שבכוחם לעקור את האדם מהיכן שהוא נמצא בגופו. העקירה מכח המחשבה זהו עסק התורה, בבחינת "אהלי שם ועבר". והעקירה מכח המדמה זו מדרגת השינה. אדם יכול לישון בבית שנמצאים בו עשרים אנשים, אבל בשעה שהוא יושן נפשו יוצאת והולכת להיכן שהיא הולכת, ואע"ג שבגופו הוא נמצא עמם, אבל בנפשו הפנימית הוא מבודד.

וזהו דברי ר"א בן הרמב"ם כאן, שבסוף תקופת רעית הצאן זכה לדבקות ו"פגיעה" כמו שאמר (ל"א, י"ג): "ואשא עיני וארא בחלום וכו', שהחלום עצמו העמידו באופן של התבודדות.

במדרגת ההתבודדות בשינה ישנם שני חלקים, חלק של קלקול וחלק של תיקון. מצד הגוף זהו חלק של קלקול, ומצד הנפש זהו חלק של תיקון.

חלק הקלקול בהתבודדות בשינה הוא, שהרי בשעה שבני אדם ערים הם מחוברים אחד עם השני, ומדרגת השינה היא

פרק ו' | מצות לימוד תורה

ולפ"ז ברור ופשוט כאשר האדם עוסק בתורה, הוא רוצה להחכים ולה"שכיל ולהבין את האמיתות של תורה, אם האדם יושב ועוסק בתורה לעצמו, אז הוא עמל ויגע והוא מצפה לסייעתא דשמיא שהוא יזכה לכוון לאמיתתה של תורה, אבל כשהאדם עמל בתורה לשמה, והוא דבוק בתורה ודבוק בקדוש ברוך הוא, שזה עיקר המדריגה שעוסקים בה השתא, הרי שכיון שהוא דבוק בעומק התורה, והוא דבוק בעומק בו ית"ש, הרי שח"כמתו ית"ש מתגלה לו מכיון שהוא דבוק בה אם הוא דבוק בה היא גלויה לו, ואם היא גלויה לו בהכרח הוא דבוק בה, זה עומק המדריגה שנאמר כאן בעסק של ד"ת.

מאי נפקא מינה עם בשעה שהאדם עוסק בד"ת הוא דבוק בקדוש ברוך הוא אם לאו?

ודאי שהנ"מ הראשונה שזה כל המכוון, זה כל תכלית הבריאה, אבל תוע"לת עצומה נוראית נוספת, ישנה - שמי שעוסק בתורה, ואינו דבוק בתורה ודבוק בקדוש ברוך הוא, אז ההשגה שלו בתורה היא מוקטנת, כמו שנתבאר בארוכה לעיל, אבל מי שעוסק בתורה ובשעה שהוא עוסק בתורה אז הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק עמו, השתא הוא דבוק בדיבורו ית"ש, ע"י כן הדביקות בתורה מגלה אצלו עומק של השגה של מים שאין להם סוף "ונעשה כמעין המתגבר כנהר שאינו פוסק לעולם", הצורה מתגלה מחמת שהוא דבוק במי שאמר והיה עולם והתורה הזו נובעת אצלו כסדר.

כאן מונח עומק שלימות מדריגת ההשגה בד"ת, שלמות מדריגת העסק בד"ת הוא באופן כזה שהאדם דבוק בו ית"ש מכוח תורה, דבוק בתורה דבוק בו ית"ש, זהו החלק השורשי השלימות השורשית של כל תכלית הבריאה, אבל בנוסף לכך, נעשה כאן אופן של דביקות שלימה בתורה ואז האדם העוסק בתורה, תורתו וחכמתו ית"ש שאין לה קץ ואין לה גבול מאירה בתוכו, וע"י כן הוא נעשה כמעין המתגבר, וזהו העומק שנתבאר והוא ית"ש ודיבורו חד, החד שבדבר זה עומק האחדות, הן מדין הדביקות, והן מדין עומק שלימות מדריגת גילוי של הד"ת שנעשה כמעין המתגבר.

כמו שנתבאר לעיל שיש בכללות שלושה פנים בדביקות בתורה. שמ"ח כוחה האדם דבוק בו יתברך שמו. א. כאשר האדם לומד "דבר ה' זו הלכה". הוא דבוק ברצונו ית' שהוא ורצונו חד.

האופן השני - בזה שהוא נותן כל כוחותיו בתורה הקדושה, התדבקות בחכמה שהוא וחכמתו חד.

המספיק לעובדי ה'

שכל אחד עומד לעצמו, וזוהי התבודדות, אמנם זוהי התבודדות של נפילה, ולכן אצל רוב אדם אי אפשר כלל לסמוך על התבודדות של שינה.

והדוגמא הברורה לכך הוא המוות, שעל אף שהגמי אומרת שבבית הקברות שתי רוחות מספרות זו עם זו, וא"כ הרי שזוהי אינה התבודדות, זהו רק מצד הרוחות שבהם, אבל מצד הגופים כל אחד עומד לעצמו בקברו, וזה מדין התבודדות, אבל זו היא התבודדות של נפילה וקלקול. מעין התבודדות של מצורע שחשוב כמת - "בדד ישב מוחץ למחנה", כמו כן המת בפועל הוא גם מבודד. ושינה שהיא אחד מששים במוות, גם מתגלה בה במידת-מה התבודדות, אבל זוהי ההתבודדות הנפולה מצד הגוף.

וחלק התיקון בהתבודדות של שינה הוא, מצד הנפש שבו קעת ויוצאת מהגוף, ועולה להיכן שהיא עולה, כל אחד לפי מקור שורשו. ובעומק, היא עולה לשורשה, והוזכר לעיל שבשורש של כל אחד הוא "יחיד", ושם אף אחד לא דומה לו, וזה נקרא עומק מדרגת השינה.

מצד הנפילה שבשינה כל גוף נמצא לעצמו, אבל מצד העומק הפנימי, אם האדם זוכה, בשעה שהוא ישן הרי שנשמתו חוזרת למקום שורשה העליון, ושם מתגלה היחידות העליונה. ויחידות עליונה זו היא המדרגה של ההתבודדות בפנימיותה.

ולמדרגה זו זכה יעקב אבינו ע"ה, שנאמר בו: "סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", ואמרו רבותינו שהוא הגיע לדמות אדם שחקוקה בכסא העליון. כלומר, שורש צורת אדם, דמות-תם, זהו יעקב אבינו, לתתא ולעילא, שהוא הגיע לשורשו. וזה נקרא עומק התבודדותו, שהתבודד בבית המקדש, כמו שנתבאר.

על-ידי-כן מחד הוא נמצא כאן בבית, אבל מאידך הוא יוצא מכאן. הימצאותו בבית זוהי מדרגת "בית", אבל ביציאתו מכאן הוא כביכול לא מתבודד בבית הזה. זה נקרא שביית המקדש הוא גם הר וגם שדה וגם מדרגה של בית. "שדה" עניינו מה שהאדם נמצא כאן בעולם והולך למקום אחר, "הר" עניינו מה שהאדם עולה לשורש העליון, וזהו הסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, כמו שנתבאר. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'

פרק ו | דרכי לימוד הגמרא

מה הייתי אומר לולא שהיה הדבר כתוב

בשלב הראשון, צריך להתבונן מה היתה ההבנה והמושכל הראשון לולא שהדבר היה כתוב. מה היה המושכל ראשון ומה נתחדש, כלומר לולא שהיתה כזו גמרא וכזה דין מה אנו היינו אומרים? נקודה זו כתובה בסבא מקעלם.

ואמנם, יש דברים שלא שייך לדון מה היה אילולא שזה היה כתוב, כגון דין שכולו הלכה למשה מסיני חדשה, ולולא שהיה כתוב לא היה כזה דין. כדין "לולב בעי אגד" [לר"י, סוכה לג.]. שזו הלל"מ ולולא שזה היה כתוב לא היה בכלל כזה דין. וכן דיני בור, לולא שהיה כתוב בתורה דיני בור וכי היינו אומרים שיש דיני בור? בפשטות לא היינו אומרים. (ועל אף שבדוגמא הזו זה כבר יותר דק, ולכן נקטנו בשתי הדוגמאות. דין אגד בלולב הוא כולו הלכה למשה מסיני [ילפינן ליה מדין התורה, עיי"ש] כלומר, זהו חיוב חדש שהתורה חייבה בוודאי שאין סברא לאומרו לולא שהיה כתוב. ובדין בור יש אולי צד רחוק לאומרו גם לולא שהיה כתוב.)

אבל יש דברים שגם אילולי שהיו כתובים היינו אומרים אותם, כמו שכתב ר' ניסים גאון בהקדמה לש"ס, שכל אדם ואפילו עכו"ם, מחויב בדבר שהשכל מחייב. ולכן כשלומדים, צריך לחשוב מה היה המושכל ראשון שלי בענין זה אילולא היה כתוב כאן את הדין. (התבוננות זו, היא התבוננות כללית. אולם אחר מה שיבואר להלן שיש לחלק את הדבר לחלקיו, אזי יש לשוב ולהתבונן מה המושכל ראשון, לאחר הבנת הפרטים בדקדוק.)

ההיפך למה שכתוב

ובשלב השני, בהיות ולכל דבר יש את היפוכו, על כן כאשר האדם לומד דבר, צריך הוא לברר מהו הצד ההפוך בדיוק למה שכתוב כאן. האם יש בו סברא או אין בו סברא בזה נדון אח"כ, אבל ראשית צריך לברר מהו הצד ההפוך של מה שכתוב.

פירוק הענין לחלקיו

בשלב נוסף, לוקחים את הנידון ומחלקים אותו לחלקיו ממה הוא מורכב. כל נידון ודין מורכב הרי מכמה חלקים, ולדוגמא: בסוגיית בור שחייבה עליו תורה, יש את דין המיתה שבו, יש את דין הנוק שבו, יש את דין הגובה של הבור, יש את החבטה, יש את ההבל, וכו'. וכן בדין קשר בשבת, הנידון מורכב מסוג הקשר, מהזמן, מהדבר שאותו קושרים, וכן על זו הדרך. כל מקרה ומקרה שאנחנו לומדים בגמרא, אינו דבר אחד שנאמר בו יסוד של דין, אלא הוא מורכב. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת

שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

בלביפדיה אבד

שאלה תיקון מחשבות שליליות ע"י כתיבתם

שלום רב. אני רוצה להתייעץ לגבי טיפול מסוים והאם ראוי שאעשה אותו. זהו טיפול פסיכולוגי שעוזר להתמודד עם מחשבות ופחדים, על ידי שרושמים על דף את המחשבה השלילית, ולאחר מכן את כל הפחדים והמחשבות האוטומטיות שבאות בהקשר למחשבה או האירוע. לאחר מכן רושמים רשימה של כל הרגשות שהתעוררו בהקשר למחשבות הללו.

השלב הבא הוא לחשוב מחשבות חלופיות מאוזנות ולכתוב אותן. כלומר לחפש אלטרנטיבה מחשבתית מאוזנת ולכתוב אותה.

התנסיתי בזה וזה מאוד עזר לי שרשמתי על הדף הפחדים והמחשבות הלא הגיוניות, ואחר כך רשמתי מחשבות מאוזנות. הטיפול עוזר לי ואני עושה אותו בהקשר לכל מחשבה לא טובה או פחד.

שמעתי פעם שלא כדאי לכתוב מחשבות לא טובות על דף. מכיוון שאני רושם את כל הפחדים, אפילו את אלו שאינם הגיוניים כלל, ואז פועל להחליף אותם.

השאלה האם עלי להמשיך בטיפול מסוג זה. תודה לרב!

תשובה

כל דבר שמשתלשל יותר למטה נעשה עב וגס יותר וקבוע בעוה"ז. ולכך "מחשבה" היוצאת לפועל ע"י אמירה - "דיבור", נעשית חזקה יותר. וכן הוא לדינא שדברים שבלב אינם דברים, אלא א"כ הוציאם בפיו.

וכן הוצאה של המחשבה מן הכח לפועל בכתיבה יש בה תוקף יותר, שהכתיבה בחינת "מעשה", ויש בה יותר ממשיכות מן ה"דיבור".

כשם שהדבר אמור בקדושה כן אמור בצד האחר, זה לעומת זה. ולכך נכון הדבר שיש טעם הגון לא להוציא מחשבה רעה אל הפועל באמירה וכתיבה.

אולם מאידך הרהורי "עבירה קשים מעבירה", וטעם אחד לדבר, כי כיוון שאין בהם תפיסת ממשות גמורה - יותר קשה לעוקרם. אולם כאשר מוציאם לפועל באמירה או כתיבה, נעשה הדבר ברור יותר, וממשי יותר, וע"כ מיקל עליו להתמודד עם הדבר.

ולפיכך זו "ירידה לצורך עליה", לשלשל המחשבה וההרגשה לאמירה ומעשה כתיבה, ע"מ לתקנו ולהעלותו, וירידה לצורך עליה, עליה הוא, כמ"ש בריש פ"ב דמכות. ולכך שפיר למעבד הכי. ●

המשך בעמוד ח'

קידושין (מ, ע"ב) - רשב"י אומר, אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות, שנאמר (יחזקאל, לג, יב) צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו, וכו'. וניהוי כמחצה על מחצה זכיות, אמר ר"ל בתוהא על הראשונות. ועיין רד"ק (יחזקאל, לג, יג) כי ענין תהייתו הוא לאהבתו תאות העולם ולעשות מה שלבו חפץ, ותוהא על הזמן שעבר שלא עשה כתאות לבו.

ויעוין מקנה (קידושין, שם) וז"ל, ומשמע דאפילו בתוהא על הראשונות לא אבד זכויותיו אלא א"כ עשה ג"כ עבי-רה במעשיו, כדכתיב ושב צדיק מצדקתו ועשה עול. והיינו שאין מחשבה עוקרת מעשה, ולפיכך תוהא בלבד אינו עוקר מעשיו למפרע. ואזי כאשר עושה עבירה עורקת עבירה זו כל מצותיו. ויתר על כן לא רק שנעקרו ו"איבד" מצותיו, אלא נהפכים לעבירות, כמ"ש בערבי נחל (ואתחנן, דרוש ב', ד"ה ופירשנו) וז"ל, וכן ברשעת הרשע, אם יש בידו מצות ומעשים טובים ואח"כ שב מצדקתו ועשה עול, מטמא למפרע, ונעשו כל המצות עבירות, וזה בתוהא על הראשונות.

והנה ביאור "תוהא". עיין רש"י (ב"מ, עג, ע"א, ד"ה כיון) וז"ל, תוהא - נראה בעיני דבר חרטה, כמו תוהא על הראשונות. יתר על כן מצינו ברמב"ן (בראשית, א, א, ד"ה והחומר) וז"ל, והחומר שקראו "היולי", נקרא בלשון הקדש תוהו, והמלה נגזרה מלשונם בתוהא על הראשונות, מפני שאם בא אדם לגזור בו שם, תוהא ונמלך לקראו בשם אחר, כי לא לבש בה צורה שיתפס בה השם כלל. ועי"ש עוד בלשונו, הוציא מן האפס הגמור המוחלט יסוד דק מאוד, אין בו ממש, אבל הוא כח ממציא, מוכן לקבל הצורה ולצאת מן הכח לפועל, והוא החומר הראשון נקרא ליונים "היולי".

ולפ"ז הבן מאוד שכח "תוהא" אינו מקרה צדדי בבריאה, שמכיון שכל הבריאה תחילתה "היולי" כדברי הרמב"ן, ונקרא תוהו מלשון תוהא, הרי שכח תוהא נחקק בכח הראשוני שבבריאה. ומצד כך כביכול הקב"ה תוהא על כל מעשיו, כמ"ש (בראשית, ו, ז) נחמתי כי עשיתם. וזה משתלשל לאדם, שנעשה תוהא על מעשיו, לטב ולביש. והוא הוא השורש לכל איבוד בבריאה.

ועומקם של דברים כי ראשית כל הויה ב"העדר קודם להויה" כמ"ש הגר"א בישעיהו, ולכך כל הויה יש בה "תוהא", להחזירה להעדר שקדם לה. והוא השורש לכל איבוד שבבריאה.

בלבביפדיה אבד

נושאים בפרשה (ר"א שערים)

ארא | ד-פ

ושרץ היאר צפרדעים. צפרדע, צער-פד. ואמרו חז"ל שיעקב נשא אשה בן פ"ד שנה (כמבואר ביבמות, עו, ע"א. ובב"ר, ויצא, ס"ח), וחזקיה אמר, בן ס"ג שנים היה אבינו יעקב בשעה שנטל את הברכות, עשה עוד י"ד שנה מוטמן בארץ ומשמש לעבר, עוד ז' שנים באמהות, נמצא נושא בן שמונים וארבע שנים. ואמרו (תנחומא, ויחי, יא) א"ר יהודה הלוי ב"ר שלום, שמונים וארבע שנה לא ראה קרי. והיינו שהיה חיבור גמור בין זכר לנקבה בלא פגם.

ושורש חיבור זה בחמה ולבנה, נותן ומקבל. ואמרו (פרקי דר"א, פ"ז), בשלשה מחזרות של חמה וארבעה מחזרות של לבנה שמונים וארבע שנים, שהיא שעה אחת מיומו של הקב"ה, באים חמה ולבנה שוים, בתחלת ליל רביעי ובשעת שבתאי (מזל שבתאי) בשעה שנבראו.

וח"ו כאשר נעשה קלקול, שאין חיבור כראוי, נעשה פגם שז"ל, ותיקונו נודע מאוד מהאריז"ל, פ"ד תעניות. פ"ד דייקא כנ"ל. עיין ספר חרדים, מצות התלויות בארץ, פ"ב. ובקלקול זהו דלף, ל-דף. שדולף הטיפה. והבן שמצד הקלקול זהו פרד, פד-ר. טיפות קרי נפרדות, שאין כלי המצרפם. ונשמות העשוקות שבתוך טיפות אלו רודפות ודוחפות אחר האדם כנודע. רדף, ר-דף. דחף, ח-דף. והם בחינת סרח עודף. עדף, ע-דף. כי כל שפע ללא כלי הוא בחינת עודף. וזהו שורש חטא אדה"ר פגם שז"ל, כמ"ש בעירובין שהוליד שדין וכו', ובהם בעיקר חל ההפסד, פסד, פד-ס. ובהם חל ההספד, פד-ס. הספד על ההפסד. ולהיפך, הם מגדפים אותו, גדף, ג-דף.

ולצורך תיקון פירוד זה הלך יעקב לפדן ארם. פדן, פד-ן. ונדבק במדת יצחק, פחד, פד-ח, "פחד יצחק אבי היה לי". ועי"כ הדף, ה-דף, את כח הרע ממנו. ומכחו נגלה גאולת מצרים בלשון "פקד", פד-ק. בחינת קול דודי דופק, דפק, דפ-ק. ובעיקר מכח מכת צפרדע, צער-פ"ד. ושלמות התיקון במשכן, בבגדי כה"ג, באפוד, או-פד. ובמשכן עצמו אמרו (שהש"ר, ג, ב) רפידתו זהב, שנאמר ויצפהו זהב טהור. רפידתו, פד-ריות. ואור הנרות בבחינת לפיד אש. לפיד, פד-לי. ומן המקריבים ביום חנוכת המזבח, ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור. פד-הצור.

אולם אור תיקון זה לא היה בשלמות ביציאתם ממצרים, כי תחלה בא עמלק ברפידים. פד-ריים. ואח"כ היה מגדף (עיין סנהדרין עה, ע"ב), גדף, ג-דף. וכן צלפחד (עיין שבת צו, ע"ב) פד-צלח. ושורש כולם, ארפכשד, פד-ארכש (עיין משנת רבי אליעזר פ"ח). וכאשר קלקלו ישראל גברו "אחשדרפני" המלך אחשורוש, עיי"ש ודוק.

ושורש התיקון בפדיון הבן, פדיון, פד-יון. כמ"ש בפרי צדיק (פסח שני, ג) מ"ש בשם רבותינו הקדושים זצוקללה"ה, בסעודת פדיון הבן (שהוא) כשמונים וארבע צומות שהם לתיקון פגם הברית כנגד פ"ד שנים של יעקב אבינו שלא ראה קרי. ועיקר התיקון ע"י הסנדק שנעשה "דף" לרך הנימול.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: פרד, פקד, ארפכשד, אחרשדרפני, אפד, ספד, אפוד, רפד, דפק, לפיד, ספרד, פדן, פחד, פקדון, צפרדע, רפידים, שדפון, דחף, דף, דוכיפת, סרפד, עדף, פדה, פרדס, גדף, צלפחד, פיד, קפוד, הדף, נפקד, פדהצור, פטדה, פלדש, פרשנדתא, צפד, הקפיד, ריפד, רפסדה, דלף, רדף, נדף, דפי. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא-

הבא- נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ב"ק (ק"ט, ע"א) - ממון מסור, רב הונא ורב יהודה. חד אמר מותר לאבדו ביד, וחד אמר אסור לאבדו ביד. מ"ד מותר לאבדו ביד, לא יהא ממונו חמור מגופו, ומ"ד אסור לאבדו, דלמא הוה ליה זרעא מעליא, וכתביב (איוב, כז, יז) יכין רשע וצדיק ילבש. ועיין תוס' (ע"ז, כז, ע"ב, ד"ה אני) וז"ל, ושמא מאן דאית ליה ממון מסור אסור לאבדו ביד, אית ליה נמי דמשיבין אבידתו, ומטעמא דיכין רשע וצדיק ילבש.

ובאמת עומקם של דברים. כי מחטא אדה"ר כל אדם ואדם עומד לאבד במיתתו. ורק מכח זרעו לא נאבד לג' מרי. כמ"ש (תענית, ה, ע"ב) מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים. ועי"ז פקע שם אבד מן האב. ועיקר כח זה מתגלה בממונו שמוריש לבנו ואינו נעשה הפקר כממון הגר, והבן עומד במקום אביו לממון, ובזה נגלה בעיקר מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. ולכך דייקא נאמר שמותר לאבד גופו של מוסר ולא ממון דלמא הוה ליה זרעא מעליא ועי"ז יחול שם חי על האב - המוסר.

ואמרו (ב"מ, פא, ע"ב) עד כאן יכין רשע וילבש צדיק. ופירש"י, שאם מת והניח לבניו מעות של רבית, אין חייבין להחזיר, ועי"ז נאמר יכין רשע וילבש צדיק, והכי תניא לה בתוספתא. והיינו שאף ממון שאצל האב לא היה לו קיום והיה צריך להשיבו, כרבית, אצל הבן יש קיום לאותו ממון.

וזהו מעין מש"כ מי יתן טהור מטמא. ואמרו (נדה, ט, ע"א) א"ר יוחנן זו שכבת זרע, שהוא טמא ואדם הנוצר ממנו טהור. והבן שאצל האב שכבת זרעו טמאה, ואצל הבן נעשה טהור, וזהו שורש כל יצירתו. והיינו שאצל האב ששכבת זרעו טמאה הוה כדבר האבד, בחינת טיפה סרו' חה, שמסחרת ונאבדה. אולם אצל הבן נעשה טהור, וזהו כל בניינו. וזהו השורש להנ"ל שמה שאצל אב הוא במד' רגת אבד, אצל הבן נעשה השבה.

ודו"ק היטב שהבן נולד מנשואי אביו ואמו, שאביו נאבדה לו אבדה - אשתו, והשיבה אליו, כמ"ש (קידושין, ב, ע"ב). והרי שכל לידתו מכח השבת אבידה. ולכך כל היותו שלו עצמו הוא השבת אבדה של אביו. אבד, אב-ד. שהאב נעשה דל ועני במיתתו, והבן משיב אבדתו. ויתר על כן אף בחיי האב, המוסר, גורם שאסור לאבד ממון אביו, ומשיב לו ממון. ויתר על כן כדברי התוס' בע"ז לעיל, שמכח הבן יש מצוה אף להשיב בפועל אבידה לאביו. נמצא שהבן מחדש מצות השבת אבידה לאביו.

וזהו מצות הבן לאחר מיתת האב לעשות לעילוי נשמתו, להוציאו מגיהנם ולהשיבו למקומו הראוי לו בעולם העליון. וזהו שלמות מצות השבת אבידה, להשיב הנשמה לשורש-שה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

טוב ענוש לצדיק, לא טוב, אלא להכות נדיבים עלי יושר. (ועיין שער הכוונות דרושי תפילת השחר ד"ג, ג' פסוקים לומר ביושר, שנאמרו גבי אהרן). ועיין ייטב לב (שמיני) שפירש דברי חז"ל אלו על יושר, להרגיל בנ"א לקנות מדות יושר. (ועיין ישמח משה, מצורע. ואגרה דכלא, קרח. ושפת אמת, משלי, יז).

שערות אמרו (זבחים, יט, ע"א) שערו היה נראה בין ציף למצנפת ששם מניח תפילין. ונאסר לגדל שער ראשו פרע כמ"ש (ויקרא, ט, ו). וביזה"כ מביא שני "שעירים". ושעיר לעזזאל כנגד עשו, איש שעיר, פרע ראשו. וכנגדו בקדושה העברת שערות הלויים, וכה"ג מסתפר בכל שבוע. והיפך מצד הקדושה בעל שער, עיין מחשף הלבן (פקודי) ביד איתמר עם אותיות איתמר גימט' בעל שער, הוא אליהו ז"ל הנקרא בעל שער, והוא בן אהרן.

ועוד. הקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה, וזה נגלה אצל אהרן במיתת נדב ואביהו (עיין שפתי כהן, ויקרא, טז, טו). ועוד. עיין עקידת יצחק (בהעלותך) "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", כלומר אהרן הכהן קלע אל השערה. ולא יחטיא.

ועוד. הלויים שומרים בשערים, שערות - שערים. ועיין זרע קודש בהעלותך, "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", היפרוש שתיקן את השערים שבראש שלו (ז' נקבים, עינים, אזנים, חוטם, פה), דוגמת קני מנורה.

אזן כתיב (שמות, כט, כ) ונתת על תנוך אזן אהרן. וכן כתיב (ויקרא, ח, כג) ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית. ועוד. כתיב (שם, לב, ב) ויאמר אלהם אהרן, פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם.

ועוד. דיקנא מקביל לאח"פ כנודע, אור פנימי ואור מקיף (כמ"ש הלשם בהרחבה בשם הגר"א). וכתיב (תהלים, קלג, ב) זקן אהרן. ועיין פירוש החייט על מערכת האלהות (פט"ו) "בזאת יבא אהרן אל הקודש", בזאת, בגימט' עולה שמע.

חוטם כתיב (שמות, ד, יד) ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי.

ועוד. כתיב (שם, ל, ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים. ועיין בית עולמים (קל, ע"ב ד"ה ות"ח) קטורת הוא מה שעולה לריח בחוטמא דע"ק, ולכך ראוי אהרן לכהונה ברזא דקרבנות שכולם שהם סוד הבידורים דעולים בחוטמא למוחא סתימאה, וכו', ונתקן המגפה ע"י אהרן שהיה מקטיר הקטורת, ובזה נשיב רוחא דחוטמא ונעצרה המגפה. ועיין אפקי ים (ב"ב, עד, ע"א) אף שגם אהרן לקח מחתות והקטיר קטרת לא הועיל לבשם הגבורות דחוטמא דז"א, ונעשו קרח ועדתו על שהיה חולק על אהרן. וכן בדקות אף באהרן לא נתקן החוטם בשלמות ונגלה במיתת בניו כמ"ש בסנהדרין שני חוטין של איש יצאו מקה"ק ונכנסו שנים בחוטמו של זה ושנים בחוטמו של זה.

פה כתיב (שמות, ד, יד) הלא אהרן אחיך הלוי, ידעת כי דבר ידבר הוא, וגו', ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו. ועוד. כתיב (שם, ח, ד) ויקרא פרעה למשה ואהרן ויאמר העתירו אל ה' - תפלה. וכתיב

אור א"ס עיין תורה אור (תצוה) ודרך גילוי זה והמשכה זו להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה הוא כמ"ש, כי הנה כשמך הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, פירוש מה שנמשך בחינת זקן אהרן דיקנא דכהנא רבא, שהוא בחינת שערות וכו', עיי"ש.

ועוד. עיין ספר הליקוטים (כי תשא, ועוד מקומות באריז"ל) אהרן הוא גלגול הרן (אהרן - א-הרון) והנה הוא גלגול אדה"ר שעבד ע"ז (הסתר אור א"ס), והרן כדי לתקן זה (שלא תיקן אצל אברהם, כי נסתפק אם הצדק עם אברהם או עם אמרפל) בא בגלגול אהרן כנ"ל אל"ף (א-הרון), וגם אז לא נתקן, כי היה צריך ליהרג כשאמרו לו הערב רב לעשות העגל לע"ז, כי התחילו למסור נפשו למיתה.

צמצום מיצר, מצרים. וכתיב (שמות, ו, יג) וידבר ה' אל משה ואל אהרן, ויצום אל בני"י ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני"י מארץ מצרים. ועוד. צמצום שורש החסרון, מום. וכתיב (ויקרא, כא, כא) כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב את אישי ה'.

קו עיין דברי חיים (קרח) אהרן בחינת מ"ה, הכנעה, כמו שם מ"ה שהוא קו אמצעי ומחבר הנפרדים כידוע, וזהו "אהרן מה", היינו הוא בחינת מה. ועיין ייטב לב (בהעלותך) "ויעש כן אהרן", במעשה עצמו להטות מדותיו אל קו אמצעי, ולא שינה ממעשה הנרות שהיו פונים אל נר האמצעי. והבן שגר אמצעי שורשו בקו אחד, ולכך כולם פונים אליו, והוא יונק מאור א"ס, עיין ערך קטן אור א"ס. (ועיין אמרי נעם, בהעלותך. ועיין עץ חיים של"ד, פ"ה, מ"ב. ושאר המצות, בהעלותך).

עיגולים עגל. וכתיב (שמות, לב, א) ויקהל העם על אהרן ויאמר אליו קום עשה לנו אלהים, וגו', ויקרא אהרן ויאמר "חג" לה' מחר (חג - מחוג - עיגול), וגו', ויעשהו עגל, וגו', העגל אשר עשה אהרן. ובתיקון כתיב (ויקרא, ט, ב) ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת. ועיין שער הגלגולים (הקדמה לג-לח) סוד הרן שפגם בע"ז. ואהרן, א-הרון, גלגולו, אולם חזר ופגם פגם ע"ז בעגל.

ועיין ליקוטי אמרים (אות טז) ולכן על הכהונה ביחוד נאמר (במדבר, יח, ד) לא יקרב וגו', דזכה אהרן ונטלה (יומא, עב, ע"ב), שאי אפשר כלל להשיג אדם אחר האור מקיף לפי שאינו בגדר השגה, ולעולם האור מקיף סמוך לעיגולים, בסוד נעוץ סופה בתחילתה.

יושר עיין ספר הגימטריות לר' יהודה החסיד (ענינים, אות קפ"ד) כתיב (דה"י, א, ו, לד) ואהרן ובניו מקטירין על מזבח העולה ועל מזבח הקטרת, לכל מלאכת קודש הקדשים וגו', היו מקטירים לא נאמר אלא יהיו מקטירין, והלא אין אהרן ובניו קיימין לעולם, אלא לומר כשכהן גדול צדיק ועושה ביושר כאהרן, מניחין לנשמת אהרן להיות שם שמח. ועיין ויק"ר (פ"כ, ו) ובפסיקתא דרב כהנא (פסקא כו, אות ו). והובא ילק"ש, משלי, טז, תתקנו ר' ברכיה פתח, גם ענוש לצדיק לא טוב (משלי, יז, כו) אמר הקב"ה, אע"פ שענשתי את אהרן ונטלתי שני בניו ממנו לא

שם, כד, יד) והנה אהרן וחור עמכם, מי בעל דברים יגש אלהם. ולהיפך כתיב (ויקרא, יג) וידם אהרן. ועוד. נשיקה. (ושם ל), וידבר אהרן את כל הדברים (ושם כז), וישק לו. בפה.

ועוד. אכילה. וכתיב (שמות, יח, יב) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים. וכתיב (ויקרא, ח, לא) אהרן ובניו יאכלהו, והיא השורש לכל אכילת כהנים בקדשים.

עינים - שבירה

מצורע חשוב כמת - שבירה. ואמרו (שבת, צז, ע"א) מלמד שאף אהרן נצטרע, דברי ר"ע. וכתיב (ויקרא, כב, ד) איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זהב בקדשים לא יאכל. ואמרו (שבת, מה, ע"ב) שלח מ"ד משה ואהרן בחטאם מתו, ולח מ"ד מקרה אחד לצדיק ולרשע. והנה תולדת השבירה, בכלים שבירה, ובאורות רפ"ח ניצוצין, כנודע. ועיין מאור ושמש (קרח) "פרח מטה אהרן ויוצא פרח", ר"ל שע"י שאהרן היה דבוק במ"ט שערי תשובה הוציא רפ"ח ניצוצין. פרח - רפת.

עתיק

עיין זוה"ק (דברים, רצה, ע"ב) בהאי דיקנא נגיד משח דרבות מעתיקא סתימאה, כד"א (תהלים, קלג, ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, עיי"ש. ועיין קול ברמה (אות צז) והנה משם יורד על הזקן שהם ה' תיקונים שעל השמנה דכהנא רבא, ומשם יורד על הזקן, זקן אהרן, דיקנא דכהנא רבא, וזהו כשמן הטוב היינו דעתיק, על הראש, ראש דא"א היינו מצת, יורד על הזקן, ה - זקן, שהם ה' תיקונים עילאין, זקן אהרן, ח' תיקונים דכהנא רבא, ז"א, כי ח' אלו מתלבשים בה' דז"א.

ועוד. שורש הגורל, למעלה מן הדעת, ברדל"א דעתיק. וכתיב (ויקרא, טז, ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות.

אריך

אורך, אור, אור-ך (עיין שער הפוסקים, וארא. שער הגלגולים, הקדמה לג, אהרן - אוריה). וכתב הרמב"ן שהמן נמשך מן אור - זיו העליון. וכתיב (שמות, טז, לג) ויאמר משה אל אהרן, קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אתו לפני ה' למשמרת לדרותיכם.

ועיין עמק המלך (שער י"א, פ"ח) "כשמן הטוב", שהוא זה השמן שאמרנו על הראש של א"א, ומשם יורד על הזקן של עתיקא, ומשם ג"כ על הזקן דגולגלתא, והיינו אהרן, א"א. ועיי"ש (ש"ה, פס"ו) והתרין טיפין מרגלאן (עיין הוריות יב, ע"א) שהם זקן אהרן שהוא אריך, חופף על או"א.

אבא

איתא בעץ חיים (שער תיקון הנוק', פ"ה) הנה אהרן היה בקי בסוד החכמה שהוא אבא, וחסד ביה תליא, ואהרן הוא יסוד אבא המולבש תוך ז"א, שכן הוא גימט' של אהר"ן ע"ב קפ"ד, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שי"א, פ"ד) פרוץ אבא ובו ח' תיקוני דיקנא, וז"ס זקן אהרן ר"ת, ז"א, והם ח' ת"ד (תיקוני דיקנא) דאבא. ועיין (שם, פ"ב, פ"ו, מ"ת) אהרן הוא בשמאל היסוד דאבא, ולכן חתום במדת ההוד העומד בשמאל דאבא, וממנו נמשכו ענני כבוד שהיו בזכות אהרן. (ועיי"ש של"ד, פ"ה, מ"ב. ושם של"ח, פ"ז, מ"ת. ושער ההקדמות דף לח, ע"ב, מ, ע"א. ושער הפוסקים, שמות, וארא, שמיני, ועוד מקומות רבים).

אמא

עיין עמק המלך (שי"ג, פמ"ה). ושורש דבריו בפע"ח, שער חנוכה ופורים, פ"ז) ויוצא משם רוחו של אהרן מהזדווגות אבא ואמא למעלה מהארץ עטרת אבא של יסוד שלו לתוך יסוד אמא שיש לה ג"כ עטרה וכו'. ועיי"ש (פמ"ט) ולהיות שמשה ואהרן בסוד נצח הוד דאבא ואמא, וכו', ומשה מבפנים מנצח דאבא, ואהרן מהוד דאמא שהוא מבחוץ (עיין מקור דבריו בשער הפוסקים, שמות). ועיין מגלה עמוקות (בשלח) וייראו כשמת אהרן שהוא מיסוד אמא, מתמן ז' ענני כבוד שהקיפו לישראל, כשנגוע אהרן, נגוע איתו אור המכוסה בשבע ענני כבוד. ועיין עץ חיים (של"ח, פ"ז, מ"ת) וז"ס והובא אל אהרן הכהן, דא כהן דלתתא, פירוש שהם חסדים שבתוך יסוד אמא בהיותם לתתא תוך הז"א. ועיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר שבתות ה', ח"ו) כהונו של משה באבא, ושל אהרן באמא.

ד"א

י"ב גבולי אלכסון, שורש ל"ב שבטים. וכתיב (שמות, כח, יב) ונשא אהרן את שמותם (של י"ב שבטים) לפני ה' על שתי כתפיו לזכרון. ועיין ספר הליקוטים (שמות) והיו שנותיו (של השעבוד) אחד מי"ב אלף ממש.

ועוד. שמות שעבוד השבטים. ז"א, כנגד ששת ימי המעשה. נוק', כנגד שבת מלכתא. וע"ש בין השמשות, ממוצע ביניהם. ואמרו (פסחים, נד, ע"א) עשרה דברים נבראו בע"ש בין השמשות, וכו', וי"א אף מקלו של אהרן. שקדיה ופרחיה. ובין השמשות כלומר, חיבורם. שזהו כל סוד אהרן, מדת שלום, מחבר ההפכים. דוכ' ונוק', ימין ושמאל, וכדו'.

ועיין שער הכוונות (דרושי הלילה, ד"ז) והנה פרח מטה אהרן לבית לוי. כי אהרן הוא חסד שהוא בגימט' ע"ב, ולוי הוא גבורה בגימט' ר"ו, ושניהם יחד בגימט' פרח. (ועיין עולת תמיד, שער ק"ש דערבית ושעל המטה. ואדם ישר, ענין הנסירה. וארבע מאות שקל כסף, דף קפ"ג. ועץ חיים של"ט, דרוש י').

נוק'

אמרו זוה"ק (ח"ג, כ, ע"ב) אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות. ועיין טעמי המצות, בהעלותך, ביאור הדבר. ומחשוף הלבן, אמור.

ועוד. קרקע עולם. וכתיב (שמות, ח, יב) ויאמר ה' אל משה, אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (קרח) נחלקה הפרשה לז' חלקים, גם לפי שהכהן פותח שערים העליונים שובע שמחות, אל תקרי שובע אלא שבע, סוד העלאת ז' נרות העליונות, לכך נחלקה מתנות שלו על ז"פ ז' שערים העליונים שהוא פותח שער"י צד"ק שהם בגימט' בת שבע, וזהו סוד אשתו של אהרן אלישבע (אל-שבע), כמבואר בזוהר השינוי שנקרא אצלו אלישבע על סוד חסד אל כל היום, ואצל דוד בת שבע וכו'. ועיין שער הפוסקים (וארא) אהרן, נתגלגל באוריה, שנשא את בת שבע. ועיין אהבת שלום (שמות) אהרן הוא ג"כ סוד השבת, בחינת מלכות פה, כי אהרן הוא בגימט' השם שקוצי"ת השולט בשב"ק, כי הנו"ן פשוטה של אהרן

הוא ז' מאות. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה-

לבד השאלה אם הבנתי הנ"ל נכונה, נשאלו לי עוד ב' שאלות בעניין:

א': מה בכגון נידון התכלת, שכנראה ניכרים סימני אמת שנתגלתה לנו, ולכאורה אין סתירה לדבר מדברי רבותינו. והנה, בכל ספיקותיה בהלכה נוכל לגשת ולבררם לפי הנראה לענ"ד, והשאלה האם עלינו לעשות כן, או שיש לנו לשתוק ולומר שבדור האחרון א"א לנו להגיע לביורור בענין חדש כ"כ בלי מסורת, וכעין הפחד הסתמית הנ"ל, וצריכים לחוש שאולי סכנתו קרובה מהצלתו, וממילא אנחנו פטורים? (אלו הם שני הצדדים שאני מכיר בנידון, ואם יש צד שלישי נא יאיר כבוד הרב עיני, כי ממש אינני רואה אופן אחר בזה. ואינני מבין כל הדיבורים כאילו אפשר שלא לעשות מצות התורה משום שיקור לים אחרים, אפילו לשם שמים, שהרי אסור לעשות עבירה לשמה, כמ"ש הנפה"ח).

ב': אם כל הנ"ל נכון, מתעוררת קושי בלימוד ההלכה, כי עיני רואות שכל עוד שאני בוטח במסקנותי, יש לי מרץ וחשק להקיף סוגיא ולהגיע לברירות, אבל כאשר אינני סומך על מסקנותי, וכל עומק הלימוד היא בגדר "להלכה ולא למעשה", אז נחלשת החשק. וודאי יש עוד ענינים בתורה שיש חשק ללמוד, כמו כללי ויסודי הסוגיות, או עניני מוסר, אבל החשק לברר ההלכה עד תומה, על דרך החזון איש בספר אמונה ובטחון, נחלשת, ואיך יש לי להתיחס לזה?

אני מצטער שהטרחתי את הרב עם כל האריכות הזו, אבל השאלות הנ"ל הם עמוקים מאוד אצלי. בהודאה עמוקה מאוד על רוב מסירותו של הרב בעדינו,

תשובה: א. כן. והיינו שבפנימיות כל דבר כן בסוד דבר והיפוךו, בבחינת "זכר ונקבה". וכמ"ש בהמוכר את הספינה, כל מה שברא הקב"ה בעולמו, זכר ונקבה בראם. ונגלה אצל משה ואהרן, הוא משה ואהרן, הוא אהרן ומשה, כמ"ש חז"ל שהוקשו זה לזה, ובאריז"ל שמתחלפים בין ימין ושמאל, ולהיפך.

ב. תכלת מלשון תכלית. ולכך באחרית הימים, זמן התכלית, מתחיל להתנוצץ ולהאיר אור התכלית באור רב וחזק יותר ויותר, ולכך מתעורר גילוי התכלת. אולם מכיוון שעדיין אור התכלית אינו מאיר בשלמות, לכך יש ספיקות מהו התכלת הגמור. ולכך בנושא זה אין סברת הדבר שאין להוסיף על הקדמונים, כי דייקא זהו האור שמתחדש באחרית, בתכלית.

ג. אין לדיין אלא מה שענינו רואות. ולכך העסק בתורה באופן של אליבא דהלכתא למעשה. אולם באופן שסותר לקדמונים, שם מאיר אור ה"ביטול" בנפש. ולכך התשוקה להסיק למעשה יש לה לחול במקום שאינו נגד הקדמונים. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון

של שו"ת

שאלה ביטול הדעת בהלכה לכבוד מו"ר, מאור עינינו, מורנו הרב שליט"א, אודה מאוד לכבוד הרב על תשובתו לשאלותי בעניני מנהגים, וברצוני להציע לפני כבוד הרב איך שהבנתי דבריו ש"אין לנו בדור אחרון לשנות שום דבר שיסדו הראשונים, ולתלות בחוסר הבנה", אשר לפעמים נראה רחוק מאוד, ואבקש ממנו, אם יוכל, שאם טעיתי, נא יעמיד אותי על האמת.

הנה, אמרו חז"ל אפילו על ימין שהוא שמאל, ומאז הוקשה לי בגדר הדבר, שלכאורה הידיעה שימין הוא ימין אינה רק ידיעה סתמית, אלא ידיעה חושית, וממש כ"קים לי בגוויה" ו"נאמן עלי כבי תרי", שהרי לא תהא שמיעה גדולה מן הראייה, וכ"בא הרוג ברגליו" ו"אומרת ברי ליי" (ואף שודאי תמיד נשארת איזה צל של ספק, לא נראה שצריכים לחוש לכגון זה, שהיא כסתירת בין האדם). ובשטחיות מבינים שצ"ל שאין זה דין של ביטול הדעת לפסק ב"ד כפשוטו, אלא ש"נתהפך" הדין, וכ"אתם אפילו מוטעים", שהרי גם אחרי שהוא "מבטל דעתו" אין ספק שעדיין מורגש אצלו בביורור שהימין הוא הימין. ולפ"ז היה יוצא שזה חידוש פרטי אצל פסק ב"ד הגדול, שאין לנו היום.

ואחר ההתבוננות בדברי כבוד הרב, חשבתי לבאר על פי מה שכבר ביאר לנו הרב במקום אחר, אצל ענין הפחד, שיש שני מיני פחדים - יש פחד מסיבה ידועה, ויש פחד מסיבה בלתי ידועה. ונראה שמעין זה יש בכל דין ופסק הלכה, שיש הסברות וספיקות המסויימות שעליהם דנים, אשר בהם נוכל להחליט ולהגיע למעין ברירות של "על ימין שהוא שמאל" שא"א לנו להכחיש ולספק, אבל ודאי אנו מודים שיתכן בהחלט שיש צד אחר ופנים אחרים לנידון שיוכל להפוך כל המסקנה על פניה. וספק זה שייך בכל הלכה ומסקנא שמגיעים אליה, שאף שנראית לנו ברור, יתכן שאם נראה מצד אחר, ייחפך המסקנה על פניה על אף שסברא הראשונה עצמה עדיין אמת.

וא"כ, על דרך זה שייך תמיד ענין ביטול הדעת, שיאמר האדם שאף אם נראה לי ברור שטעו החכמים, מכל מקום, הרי הקב"ה ציווה לנו לשמוע להם, וצריך לומר שהולכים אחר פנים אחרים לנידון שעוד לא ראיתי. (ואצל תלמיד של ב"ד שאמרו ריש הוריות שאין מצוה לשמוע דברי חכמים כשמכיר בטעותם, אולי עצם מה שהוא חלק מתהליך של הביורור בב"ד הוא המחייב אותו שלא לבטל דעת להם). וא"כ ההבנה בדברי כבוד הרב שליט"א, הוא שכל שמכירים שאיננו מגיעים כלל לערך החכם העומד נגדנו, וכל שכן בענין בני דורינו נגד דורות הראשונים, שייכת ביטול הדעת זו, שנאמר שיש עוד צדדים לנידון שאיננו רואים. וכוונת כבוד הרב שיש לנו לבטל דעתנו לא רק מחמת יתרונם בחכמה, אלא גם מחמת יתרונם ב"שרות ויראת שמים וס"ד, ומעין מה שהרמב"ן כותב שבב"ד הגדול גם מי שמחודד טפי כב"ש צריך לבטל דעת להרוב.

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.295.1245

הצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

דרושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net